

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 4634 від 25.01.2021
Народні депутати України
Г. Мамка та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України

«Про внесення змін до статті 367 Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за службову недбалість, якщо вона спричинила загибель людини»

Метою поданого законопроекту, як це зазначено у пояснювальній записці до нього, є посилення кримінальної відповідальності за службову недбалість, якщо вона спричинила смерть людини.

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується доповнити ст. 367 Кримінального кодексу України (далі – КК) новою частиною 3, якою встановлюється кримінальна відповідальність за службову недбалість, що спричинила загибель людини (санкція вказаної кримінально-правової норми передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі штрафом від двох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або без такого).

Головне управління, проаналізувавши поданий законопроект, вважає за необхідне висловити наступні зауваження та пропозиції.

Законопроектом пропонується передбачити кримінальну відповідальність за службову недбалість, що спричинила загибель людини (ч. 3 ст. 367 КК у редакції проекту). Ця пропозиція у пояснювальній записці до проекту обґрунтовується тим, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» від 13.05.2014 № 1261-VII було змінено редакцію п. п. 3 та 4 примітки до ст. 364 КК, в яких розкривалися поняття «істотна шкода» та «тяжкі наслідки» для належної кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. У результаті таких змін діяння відповідних осіб розцінюються суб'єктами правозастосування як кримінальні правопорушення лише за умови доведення, що такі діяння

призвели до виключно матеріальних збитків – шкоди, яка в сто або у двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Оскільки смерть людини, яка настала внаслідок службової недбалості, на думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, не охоплюється поняттям «тяжкі наслідки», вжитим законодавцем у ч. 2 ст. 367 КК, вказану кримінально-правову норму пропонується доповнити окремим складом злочину (ч. 3 ст. 367 КК у редакції проекту).

Підтримуючи в цілому доцільність уточнення такої обов'язкової ознаки об'єктивної сторони окремих складів кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, як «тяжкі наслідки» (що сприятиме забезпеченню єдності судової практики при розгляді відповідних кримінальних проваджень), Головне управління звертає увагу на концептуально помилковий, на наш погляд, підхід до вирішення цього питання.

Зокрема, у проекті фактично пропонується вивести із поняття «тяжкі наслідки» такий наслідок службової недбалості, як «загибель людини», шляхом встановлення самостійної (окремої) підстави для притягнення винної особи до кримінальної відповідальності за скоєне. Однак така пропозиція не враховує того, що поняття «тяжкі наслідки» розкриває зміст кваліфікуючих (особливо кваліфікуючих) ознак складів кримінальних правопорушень, передбачених *ст. ст. 364 – 367* КК (див. п. 4 примітки до ст. 364 КК). Тобто, уточнення поняття «тяжкі наслідки» є актуальним не лише для службової недбалості (ст. 367 КК), а й для зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК), зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК), перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК), зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК) та службового підроблення (ст. 366 КК). За таких умов удосконалення обов'язкової ознаки об'єктивної сторони вищезазначених складів кримінальних правопорушень у вигляді «тяжких наслідків» мало би відбуватись шляхом внесення змін до п. 4 примітки до ст. 364 КК (наприклад, поняття «тяжкі наслідки» можна би було доповнити юридичною конструкцією «якщо вони (тяжкі наслідки) полягають у завданні матеріальних збитків», що вказувало б на можливість розглядати аналізований суспільно небезпечний наслідок у вигляді, відмінному від спричинення виключно майнової шкоди). При цьому, вказаний підхід дозволив би відмежувати майнову шкоду не тільки від смерті людини, а й від інших суспільно небезпечних наслідків немайнового характеру (скажімо, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень одній чи декільком особам, масове отруєння людей, виникнення масових заворушень тощо).

Слід також зауважити, що уточненню в контексті окремих складів кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, потребує не лише поняття «тяжкі наслідки». Йдеться, зокрема, про необхідність удосконалення

дефініції «істотна шкода», що також розкриває зміст кваліфікуючих (особливо кваліфікуючих) ознак складів кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 364, 364-1, 365, 365-2, 367 КК (див. п. 3 примітки до ст. 364 КК). Адже «істотна шкода», як і «тяжкі наслідки», у відповідних складах кримінальних правопорушень може полягати у спричиненні як майнової, так і немайнової шкоди. Тому до п. 3 примітки до ст. 364 КК також бажано було б внести відповідні зміни.

Узагальнюючий висновок: законопроект потребує доопрацювання.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, Є. Корнієнко

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01

Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/41548 від 12.02.2021

384129